

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania A.O.

przeciwko E.Ł.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 8 lipca 2025 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 9 września 2024 r., sygn. akt XXI Pa 107/23,

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w
orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

[I.T.]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 września 2024 r., XXI Pa 107/23, Sąd Okręgowy w Warszawie odrzucił skargę kasacyjną A.O. od wyroku z 7 marca 2024 r., XXI Pa 107/23 Sądu Okręgowego w Warszawie.

Wyrokiem z 7 marca 2024 r. Sąd Okręgowy na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną od wyroku z dnia 15 marca 2023 r., VIII P 10/22, Sądu Rejonowego w Warszawie zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo i zasądził od A.O. na rzecz E.Ł. koszty procesu w kwocie 180 zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je

zasądzono do dnia zapłaty oraz zasądził od A.O. na rzecz E.Ł. 120 zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty tytułem kosztów procesu w instancji odwoławczej.

Pełnomocnik powódki pismem z 13 marca 2024 r. złożyła wniosek o sporządzenie i doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

Odpis wyroku z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi powódki w dniu 12 czerwca 2024 r.

W dniu 8 sierpnia 2024 r. pełnomocnik powódki złożyła w imieniu powódki skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego.

Zarządzeniem z 13 sierpnia 2024 r. pełnomocnik powódki został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej poprzez złożenie pełnomocnictwa do reprezentowania strony przed Sądem Najwyższym w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej, informując, że pełnomocnictwo z 17 grudnia 2021 r. obejmuje reprezentowanie mandantki przed sądami powszechnymi.

W odpowiedzi na wezwanie pełnomocnik powódki złożyła pismo, w którym wskazała, że brak załączonego pełnomocnictwa do skargi kasacyjnej wynikał z treści art. 1 pkt 7 ustawy o zmianie ustawy z 9 marca 2023 r. wprowadzający rozszerzony zakres pełnomocnictwa procesowego na postępowanie kasacyjne. Do pisma załączyła pełnomocnictwo o treści: „Niniejszym ustanawiam adwokata A.T. moim pełnomocnikiem w sprawie skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie sygn. akt XXI Pa 107/23 i postępowania przed Sądem Najwyższym w Warszawie”.

Sąd Okręgowy stwierdził, że zakres pełnomocnictwa reguluje treść art. 91 pkt 1-5 k.p.c. obejmuje z mocy samego prawa umocowanie do:

1) wszystkich łączących się ze sprawą czynności procesowych, nie wyłączając powództwa wzajemnego, skargi o wznowienie postępowania i postępowania wywołanego ich wniesieniem, jako też wniesieniem interwencji głównej przeciwko mocodawcy;

2) wszelkich czynności dotyczących zabezpieczenia i egzekucji;

3) udzielenia dalszego pełnomocnictwa procesowego adwokatowi lub radcy prawnemu;

- 4) zawarcia ugody, zrzeczenia się roszczenia albo uznania powództwa;
- 5) odbioru kosztów procesu od strony przeciwnej”.

Sąd Okręgowy ocenił, że powódka nie uzupełniała braku formalnego skargi kasacyjnej poprzez złożenie prawidłowego pełnomocnictwa do reprezentowania strony przed Sądem Najwyższym w terminie 7 dni. Pismo-pełnomocnictwo wniesione w odpowiedzi na wezwanie do usunięcia braku formalnego nie czyni powyższemu zadość. W jego treści powołano się bowiem na brzmienie art. 91 pkt 1 k.p.c., sprzed dokonanej nowelizacji tego przepisu i rozszerzenia ustawowego zakresu pełnomocnictwa procesowego o skargę kasacyjną i postępowanie wywołane jej wniesieniem. Artykuł 91 pkt 1 w brzmieniu ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 614) który stanowi, że pełnomocnictwo procesowe obejmuje z samego prawa umocowanie do wszystkich łączących się ze sprawą czynności procesowych, nie wyłączając powództwa wzajemnego, skargi kasacyjnej, skargi o wznowienie postępowania i postępowania wywołanego ich wniesieniem, jak też wniesieniem interwencji głównej przeciwko mocodawcy - wszedł w życie w dniu 1 lipca 2023 r.

W ocenie Sądu pełnomocnictwo z 17 grudnia 2021 r. nie legitymowało pełnomocnika do dokonywania czynności w postępowaniu kasacyjnym, a zatem mocodawczyni powinna go do nich wyraźnie legitymować pomimo zmiany w toku trwania procesu przepisu art. 91 pkt 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, na art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej, zgodnie z którym do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu zmienionym. Sąd Okręgowy podzielił wyrażone w doktrynie stanowisko, że ze sformułowania „do spraw” wynika, że przepis ten ma na myśli przepisy regulujące bieg spraw. Tymczasem udzielenie pełnomocnictwa procesowego, którego skutkiem jest powstanie stosunku prawnego pełnomocnictwa między mocodawcą a pełnomocnikiem, jest czynnością nienależącą do sprawy jako takiej, lecz stanowi jedynie zdarzenie prawne legitymujące pełnomocnika do działania przed sądem ze skutkami dla reprezentowanej przez niego strony (art. 86 k.p.c.). Do sprawy należy natomiast złożenie przy pierwszej dokonywanej przez pełnomocnika czynności procesowej dokumentu pełnomocnictwa (art. 89 § 1 k.p.c.), które ma jednak

znaczenie tylko deklaratywne (jest ono sposobem wykazania powstałego wcześniej umocowania, a nie dopiero jego ukonstytuowania). Zmiana regulacji dotyczącej sprawy nie jest zmianą dotyczącą pełnomocnictwa. Odmienne wykładnia art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej, której skutkiem byłoby rozszerzenie zakresu umocowania pełnomocnika procesowego, byłaby trudna do pogodzenia z zasadą autonomii woli. Pełnomocnik zyskuje legitymację do działania ze skutkami dla mocodawcy w zakresie umocowania, które opiera się - co kluczowe - na woli mocodawcy (art. 96 k.c.). Zakres umocowania zależy więc od mocodawcy, przy czym art. 91 k.p.c. zwalnia go z konieczności dokładnego określenia tego zakresu w treści oświadczenia woli. Tak więc w braku stosownego postanowienia mocodawca nie miał woli umocowania pełnomocnika procesowego do występowania w postępowaniu kasacyjnym. Dlatego uznanie, że zmiana art. 91 k.p.c. rozszerza zakres pełnomocnictwa, godziłoby w autonomię woli mocodawcy, który zyskiwałby - niejako pełnomocnika *ex lege*. Ponadto zgodnie z art. 20 ustawy nowelizującej, w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie tej ustawy zachowują moc czynności dokonane zgodnie z przepisami dotychczasowymi.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powódka zarzuciła naruszenie: 1. art. 65 § 1 k.c. poprzez zaniechanie dokonania wykładni oświadczenia woli powódki zawartego w dokumencie pełnomocnictwa z dnia 6 czerwca 2024 r. z uwzględnieniem intencji powódki, kontekstu sytuacyjnego, zachowania powódki oraz jej akceptacji podejmowanego przez pełnomocnika zakresu czynności, z których jednoznacznie wynika, że wolą powódki było udzielenie adwokat A.T. pełnomocnictwa do sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 7 marca 2024 r., XXI Pa 107/23 oraz reprezentowania powódki w postępowaniu wywołanym jej wniesieniem przed Sądem Najwyższym; 2. art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 614) poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że przepis ten nie rozszerza zakresu umocowania pełnomocnictwa procesowego udzielonego przed dniem 1 lipca 2023 r. z mocy prawa, podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu winna prowadzić do wniosku, że w kontekście nowelizacji

art. 91 k.p.c. data udzielenia pełnomocnictwa procesowego jest nerelewantna dla oceny zakresu umocowania pełnomocnika z punktu widzenia uprawnienia do złożenia skargi kasacyjnej oraz reprezentacji w postępowaniu kasacyjnym, albowiem kierując się przyjętą w tym przepisie zasadą bezpośredniego działania prawa nowego opartą na tzw. systemie czynności postępowania, uznać należy, że poczynwszy od 1 lipca 2023 r. pełnomocnictwa procesowe udzielone przed tym dniem, jak i po tym dniu z mocy prawa obejmują umocowanie do wniesienia skargi kasacyjnej oraz zastępstwa w postępowaniu kasacyjnym, jeżeli w ich treści uprawnienie to nie zostało wyraźnie wyłączone.

Z uwagi na wskazane wyżej zarzuty, skarżąca wniosła w oparciu o treść art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. o uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 9 września 2024 r. w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie; a także w oparciu o treść art. 108 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych.

W odpowiedzi na zażalenie pozwana wniosła o oddalenie zażalenia w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zmiana zakresu pełnomocnictwa procesowego, wynikająca z nowego brzmienia art. 91 pkt 1 k.p.c., wprowadzona ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 614), znajduje zastosowanie do pełnomocnictw udzielonych po dniu jej wejścia w życie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 października 2023 r., III CZ 238/23). W konsekwencji, wobec treści pełnomocnictwa z 17 grudnia 2021 r. udzielonego przez A.O. obejmującego reprezentowanie powódki przed sądami powszechnymi, wezwanie pełnomocnika skarżącej radcy prawnej A.T. do uzupełnienia braków skargi kasacyjnej przez złożenie

prawidłowego pełnomocnictwa, upoważniającego do występowania przed Sądem Najwyższym było zasadne.

Kluczową kwestią w badanej sprawie jest ocena, czy w wyznaczonym terminie braki formalne skargi kasacyjnej zostały uzupełnione.

Poza sporem jest, że w terminie wyznaczonym w zarządzeniu Sądu Okręgowego z 13 sierpnia 2024 r. pełnomocnik pozwanego złożyła, dokument pełnomocnictwa, w którym wskazała, że brak załączonego pełnomocnictwa do skargi kasacyjnej wynikał z treści art. 1 pkt 7 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 614), wprowadzającego rozszerzony zakres pełnomocnictwa procesowego na postępowanie kasacyjne. Do pisma załączyła pełnomocnictwo o treści: „Niniejszym ustanawiam adwokata A.T. moim pełnomocnikiem w sprawie skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie sygn. akt XXI Pa 107/23 i postępowania przed Sądem Najwyższym w Warszawie”.

Nie ma zatem wątpliwości, że wolą powódki było rozszerzenie udzielonego wcześniej pełnomocnictwa również na postępowanie kasacyjne.

O uzupełnieniu bądź nieuzupełnieniu braku pełnomocnictwa decyduje treść dokumentu pełnomocnictwa. Odpowiada to istocie czynności uzupełnienia braków formalnych pism procesowych. W sprawie pełnomocnictwo zostało złożone w okresie biegu terminu wyznaczonego do usunięcia braku formalnego skargi kasacyjnej. W związku z tym należy uznać, że brak formalny skargi kasacyjnej w postaci braku załączenia pełnomocnictwa wykazującego umocowanie pełnomocnika do reprezentacji przed Sądem Najwyższym został usunięty w określonym terminie.

Powołanie się w treści pełnomocnictwa na brzmienie art. 91 pkt 1 k.p.c., sprzed dokonanej nowelizacji tego przepisu i rozszerzenia ustawowego zakresu pełnomocnictwa procesowego o skargę kasacyjną i postępowanie wywołane jej wniesieniem należy potraktować jako omyłkę pisarską, bowiem powódka, powołując się na art. 1 ust. 7 ustawy z dnia 9 marca 2023 r., którym wprowadzono nowe brzmienie art. 91 k.p.c., jednoznacznie wykazała, że ma świadomość zmiany przepisów, w których obecnie nie przewidziano konieczności udzielania odrębnego pełnomocnictwa do spraw wynikających z wniesienia skargi kasacyjnej.

Sąd Okręgowy argumentował, że udzielenie pełnomocnictwa procesowego, którego skutkiem jest powstanie stosunku prawnego pełnomocnictwa między mocodawcą a pełnomocnikiem, jest czynnością nienależącą do sprawy jako takiej, lecz stanowi jedynie zdarzenie prawne legitymujące pełnomocnika do działania przed sądem ze skutkami dla reprezentowanej przez niego strony (art. 86 k.p.c.). Do sprawy należy natomiast złożenie przy pierwszej dokonywanej przez pełnomocnika czynności procesowej dokumentu pełnomocnictwa (art. 89 § 1 k.p.c.).

Stanowisko Sądu Okręgowego nie zasługuje na akceptację. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że nie można wymagać, aby w ramach uzupełnienia braku formalnego skargi kasacyjnej pełnomocnik przedłożył pełnomocnictwo wystawione najpóźniej w dacie sporządzenia tej skargi (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 4 września 2008 r., IV CZ 68/08, LEX nr 508856 ; z 11 marca 2015 r., II CZ 110/14, LEX nr 1659225; z 27 lutego 2020 r., III CZ 7/20 LEX nr 3170568; z 23 marca 2022 r., III CZ 2/22, LEX nr 3405897; z 14 listopada 2024 r., III CZ 179/24, LEX nr 3779052).

W konsekwencji opatrzenie dokumentu pełnomocnictwa procesowego datą późniejszą niż data wniesienia przez pełnomocnika skargi kasacyjnej nie uzasadnia odrzucenia skargi na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Z tych względów na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylono zaskarżone postanowienie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1, art. 397 § 3, art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c.).

[I.T.]

[a.ł]